

редовище: проблеми, перспективи та кращі практики: тези доповідей XXI Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 24–25 листопада 2021 р.), у 2-х частинах. Ч. 1. К.: Університет «Україна», 2021. С. 69 – 71.

5. Максименко С.Д. Психологія учіння людини: генетико-моделюючий підхід. Монографія. К.: ВД «Слово», 2013. 592 с.

6. Моргун В.Ф. Психотехніка успіху на екзаменах. Інженерні та освітні технології. 2017. № 4 (20). С. 131 – 135.

7. Професійна діагностика / упоряд. Т. Гончаренко. К., 2004. 120 с.

8. Професійна орієнтація старшокласників: теорія і практика: науково-методичний посібник [для вчителів] / За ред. О. В. Мельника. К.: “Четверта хвиля”, 2009. Вип. № 1. 230 с.

9. Хомюк І.В. Професійна мотивація як засіб забезпечення професійної мобільності. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2011. № 4-5 (14-15). С. 305–313.

10. Щербакова І.М., Макаренко Н.В. Актуальні питання професійного самовизначення старшокласників в умовах соціально-економічної трансформації суспільства. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2012. № 8 (26). С. 213–217.

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЇ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ

Юлія Калюжна,

*кандидатка психологічних наук, доцентка кафедри психології
Полтавського національного педагогічного університету
імені В. Г. Короленка*

На сучасному етапі розвитку нашої держави серед основних завдань сучасної вищої школи центральним є підготовка майбутнього професіонала, який здатний до активної саморегуляції у праці, до її самостійної організації та творчого підходу до розв’язання складних теоретичних та практичних задач. При цьому дуже актуальним є усвідомлення майбутніми соціальними педагогами необхідності освоєння специфічних функціональних засобів професійної праці, пов’язаної з роботою з особливим об’єктом прикладання фахових зусиль : окремими особами, групами, колективами. Саме тому від соціальних педагогів вимагається наявність досконалих знань про особистість учня та учнівський колектив, виразних форм мови та поведінки у реалізації навчальних та виховних впливів на учнівську молодь , тощо. Особливо це реалізується у засвоєнні саме навчального матеріалу з психологічних дисциплін у процесі міжособистісної взаємодії, що сприяє не тільки його глибокому усвідомленню, але і формуванню ефективного закріплення теоретичних знань у практичних уміннях та навичках . Тому важливого значення набуває проблема організації такої специфічної взаємодії майбутніх соціальних педагогів у навчальному процесі вищої школи, яка б забезпечувала формування не лише « знаних » спонукань до вивчення психологічних дисциплін , але і дієвої професійної мотивації на основі залучення студентів до спільного розв’язання педагогічних задач.

Питання розвитку пізнавальної мотивації у процесі навчання студентства досліджували Вітвицька С.С., Л.Г. Подоляк, В.І. Юрченко, О.В. Малихін, І.Г. Павленко, О.О. Лаврентьева, І. Матукова, В.А. Семиченко та ін [1; 2; 5; 6; 7]. Вони вказують на роль інтерактивного навчання, при якому у діяльності викладача центральне місце займає не окремий індивід, а група взаємодіючих особистостей. Саме спільна активна робота учасників групи забезпечує модель спілкування особистостей у реальній творчій діяльності, спрямованій на розв'язання завдань пошукового характеру. Метою застосування інтерактивного навчання є розвиток здатності студентів мислити самостійно, а однією такою пізнавальною діяльністю є навчальна задача, яка забезпечує умови для ефективного оволодіння способами навчальних дій і тим самим сприяє розвитку професійних якостей майбутніх фахівців. Автори вирізняють такі поширені засоби інтерактивного навчання, як метод дискусії, мозкового штурму, обговорення наукових питань у вигляді евристичної бесіди або круглого столу, ділові ігри та тренінгові заняття.

Евристична бесіда може стати компонентом як лекції, так і практичного або залікового заняття. Це колективна бесіда як пошук відповіді на проблему, яка стосується складних професійних ситуацій і потребує всебічного вивчення та аналізу. При цьому велике значення мають формулювання питань викладачем, які адресовані групі у цілому або мікрогрупам, утвореним для спільної роботи. Вони мають спрямовувати студентів на обмін думками, припущеннями, різними варіантами проміжних висновків. **Дискусія** як інтерактивний метод спеціально організованою у групі суперечкою, та характеризується виразним дидактичним змістом. Зазвичай вона полягає у обговоренні та аналізі протилежних наукових концепцій, підходів або авторських точок зору щодо певного явища. Специфічними ознаками дискусії є нерівномірність темпу, оскільки боротьба між різними думками відбувається як суперечка та формування системи аргументів чи контраргументів при аналізі наукових явищ. **Метод мозкового штурму** передбачає таку організацію навчальної діяльності, при якій у роботі групи максимально активізується як мисленнєва діяльність, так і інтуїція та творча уява студентів. При цьому завданням викладача є підготовка для групи учасників навчальних питань проблемного характеру та заохочення учасників до висловлювання різних припущень щодо їх розв'язання (наукового, практичного чи побутового змісту). **Метод круглого стола** запозичений з області політики та науки і застосовується для оптимізації засвоєння теоретичних проблем шляхом розгляду їх у різних наукових аспектах. Він передбачає залучення різних фахівців чи спеціалістів з різних кафедр для проведення семінарського або практичного заняття з групою студентів. **Метод ділової гри** є методом імітації прийняття рішень організаційного, методичного чи управлінського характеру у різних змодельованих ситуаціях шляхом гри, причому її правила можуть бути як заданими, так і сформованими самими учасниками [2; 3; 4; 8].

Метою дослідження було виявити особливості пізнавальної мотивації у групах студентів, де семінарські та практичні заняття з психологічних дисциплін проводилися переважно або за традиційною схемою, або за правилами інтерактивного навчання. Для цього використовувалися методика «Мотива-

ція навчання у вищій школі » (Т.І.Льїна) та методика « Мотивація успіху та боязнь невдачі» (А.А. Реан) [6]. У дослідженні взяли участь 102 студенти віком 18 – 20 років.

За результатами застосування методики вивчення мотивації навчання у вищій школі у групах , де заняття з психології здійснювалися із застосуванням інтерактивних методів, найбільш значущими виявилися мотиви набування знань (54% опитуваних) та мотиву оволодіння професією (36 % від числа досліджуваних). Мотив прагматичного характеру, пов'язаний із отриманням диплома про вищу освіту був характерним лише для кожного десятого студента. Саме цим студентам була притаманна схильність переважно до уникнення неприємностей у процесі отримання фахових, а не на досягнення позитивного результату. У студентських групах, де заняття з психологічних дисциплін проводилися на основі традиційного навчання ,приблизно 25 % студентів відзначили як пріоритетний мотив отримання диплома. Для досліджуваних цієї групи виявилось те, що навіть студенти, орієнтовані на здобування знань чи оволодіння професією (відповідно 41% та 34% з даної вибірки) схильні переважно до уникнення неприємностей (несхвалення викладачів чи одногрупників, позбавлення стипендії та ін.). Тому студенти зазвичай демонстрували тенденцію до виконання завдань традиційними, добре засвоєними способами з метою уникнення можливих ризиків чи перешкод у складних професійних ситуаціях.

Отже, використання у навчальному процесі з психології інтерактивних методів опанування студентами психологічних дисциплін є запорукою розвитку не лише ефективних мотивів професійної діяльності, але і основою для засвоєння системи практичних умінь і навичок, необхідних для роботи соціальних педагогів. Окрім активізації самостійної пізнавальної діяльності майбутніх фахівців, такі методи створюють умови для їх орієнтації на досягнення колективного результату , формування умінь враховувати позиції інших осіб при розгляді ситуацій професійного змісту та розвитку цілої низки комунікативних навичок . Слід зазначити , що їх ефективність базується на врахуванні суттєвих потреб студентської молоді у нових враженнях ,у самоствердженні та самоорганізації власної діяльності, а тому вони сприяють ефективності розвитку особистості у професійному плані та забезпечують успішний процес її трудової діяльності у подальшому житті.

Список використаних джерел:

1. Вітвицька С.С. *Основи педагогіки вищої школи* . Київ, 2006. 384 с.
2. Малихін І.Г., Павленко О.О., Лаврентьева Г.І., Матукова О.В. *Методика викладання у вищій школі*. К.: КНТ , 2014. 262 с.
3. Нагаєв В.М. *Методика викладання у вищій школі*. Київ, 2007. 232 с.
4. *Педагогіка вищої школи: навч.посібник / за. ред. З.Н. Курлянд*. Київ, 2005. 399 с.
5. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. *Психологія вищої школи*. Київ, 2006. 320 с.
6. Семиченко В.А. *Проблеми мотивації поведінки и деятельности человека*. К.: Милениум. 2004. 521 с.

7. Семиченко В.А. *Психологія педагогічної діяльності*. Київ, 2004. 335 с.
8. Слєпкань З. І. *Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі*. Київ, 2000. 210 с.

ОСОБЛИВОСТІ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ОСІБ ІЗ ГЕМОРАГІЧНИМ ІНСУЛЬТОМ

Людмила Клеценко,

кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри фізичної терапії та ерготерапії Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

За даними ВООЗ, у розвинутих країнах світу щорічно реєструють від 100 до 300 інсультів на кожні 100 тис. населення. За офіційною статистикою Центру громадського здоров'я МОЗ України, в Україні цереброваскулярні захворювання є причиною смертності № 2 (100 000-110 000 смертей, близько 14% усіх померлих). Щороку стається 100 000–110 000 інсультів (понад третина - у людей працездатного віку), 30-40% хворих на інсульт помирають упродовж перших 30 днів і до 50% - протягом року від початку захворювання; 20-40% хворих, що вижили, стають залежними від сторонньої допомоги (12,5% первинної інвалідності) і 10% повертаються до повноцінного життя [1].

Фізична терапія, ерготерапія осіб, що перенесли мозковий геморагічний інсульт, є важливою і невід'ємною складовою в комплексному лікуванні таких пацієнтів. Більшість пацієнтів, які вижили після інсульту, стають інвалідами, 20-25% з них до кінця життя потребують сторонньої допомоги, значна частина потребує догляду родичів працездатного віку, що визначає соціально-економічну значущість цієї проблеми (Гуляєва М.В., 2012, Беляєва Н.М., 2016, Здесенко І.В., 2016).

Оскільки, за даними міжнародних мультицентрових досліджень, співвідношення ішемічних і геморагічних інсультів становить відповідно 4:1, то більша увага науковців зосереджена на проблемах ішемічного інсульту та критично мала кількість робіт по дослідженню геморагічного інсульту. В літературі недостатньо інформації про авторські програми фізичної терапії, ерготерапії пацієнтів з геморагічними інсультами у ранньому реабілітаційному періоді, які враховують науково обґрунтовані підходи до провадження клінічної практики на заснованій засадах доказової медицини розвинених країн світу, немає даних про призначення комплексних методик з використанням комплементарних методів в мультидисциплінарній реабілітації.

В процесі реабілітації хворих з геморагічним інсультом приймають участь фахівці різних спеціальностей, з яких формується мультидисциплінарна команда. Загальні базові особливості відновлювального періоду після геморагічного інсульту передбачають диференціацію комплексу реабілітації по чотирьом клініко-функціональним групам. Завдання раннього періоду фізичної терапії, ерготерапії при геморагічному інсульті включають: попередження і лікування ускладнень, що пов'язані з іммобілізацією; визначення функціонального дефіциту і збережених можливостей хворого; покращення загального